

בכל מערבין פרק שלישי עירובין

ל.

עין משפט
גזר מצוה

א [ש"ע] א"ח ס"י מט
 ס"ף ו':
 ב מ"י מ"י פ"ח מהל'
 טוולת מהל' ה' א'
 ג מ"י פ"ח מהל'
 עירובין ה' יא סמג
 ע"ש א' טו"ש"ע א"ח ס"י
 ש"פ ס"ף ו':
 גזר דה טו"ש"ע י"ד ס"י
 ר"ח ס"ף י"ט:
 גזר ד מ"י פ"ח מהל'
 עירובין ה' יא סמג
 טו"ש"ע א"ח ס"י ש"פ ס"ף
 ח:

רבי ניסים גאון

ע"ג מלך הבשן פתחו ב"י,
 יצא מפני שאין הגוף ניוון
 כותי מן המת פתחו
 [במשפח], והמת פתחו ב"י
 טפחים. אמר רב נחמן בר
 יצחק סיני אמר ב"י היינו
 רב יוסף. ויבדלו ומילתא
 בטוף מסכת ברכות ובטוף
 מסכת הוריות, רב יוסף
 סיני, ורבה ערוך הרים.

רבינו חננאל

רבינו חננאל (המשך)
 מן המים וכן המלח. א"י
 יצא מפני שאין הגוף ניוון
 מהם. ר' לוי אמר שהן
 מין קלה. פ"י מים מי
 המבול, מלח מתכ סדרם.
 משנה בכלים פרק כ"ז
 בבדי עינים א"פ שאין
 להם שלש על שלש הרי
 אילו טפחים מדרס. מתני'
 הגורד מן המזון מותר
 במים ומלח. ואקטינו וכי
 כל מילי איקרו מזון
 כדמתני, והא רב ושמואל
 דאמרי תרווייהו אין
 מברכין בורא מיני מונות
 אלא על חמשת מינין
 הללו, חיתין ושעירין
 וכוסמין ושחילת שועל
 ושיפון. ולא איתותבו
 דחד זימנא, נימא מיהא
 נמי תהוי עלייהו תיובתא.
 ויבא ר' יוחי' מתני' בהדר
 ואמר לו דבר הון אסור
 עליו, ואקטינו חוב וכי כל
 מילי זייני בר מים ומלח,
 והא ר' יוחנן הוא אכיל
 מפירות גיטסר טובא והוה
 משתבע דלא טעים לי
 זינא. ופרקינן לא תימא
 זינא אלא אימא מונא.
 אמר רב הונא (הונא)
 שבעה שלא אוכל ככר זו
 מערבין עליו כל, ככר זו
 מערבין עליו בה, ככר זו
 עליו אין מערבין לו בה.
 ומקטינן עליו ומקטינן
 ליה רב הונא דאמר כר'
 אליעזר, דהניא ר' אליעזר
 אומר שבעה שלא אוכל
 זו מערבין לו בה, ככר
 זו עליו אין מערבין לו
 בה. ומי א"ר אליעזר
 הכי והתניא זה הכלל
 של שהאוכל נאסר עליו)
 הדרס אין מערבין לו
 בה, אסור עצמו באוכל
 מערבין לו בה. ר' אליעזר
 אומר ככר זו עליו אסור,
 מערבין לו בה. ככר זו
 הקדש אין מערבין לו
 בה, לפי שאין מערבין
 בהקדשות. ופרקינן תרי
 תנאי אליבא דר' אליעזר.
 פייסא מערבין לניזיר
 ביין ולישראל בתרומה.
 תנאי בית שמאי אר'
 מערבין לניזיר ביין
 ואר' לישראל בתרומה.
 ובית הלל אר' מערבין.
 אמרו בית הלל לבית
 שמאי אי אתם מודים

לימא תהוי תיובתא. ואם תאמר והא מאן דפליג ארז ושמואל
 לא פליג אלא באורז ודוחן וא"כ תקשה לכולהו ועוד תיקשי
 ליה מתניתין דליכא מצרכין (ברכות דף מ:). דיש כמה דברים דמצרכין
 עליו שהכל או צפ"ה וי"ל דדוקא לרז ושמואל פריך ללא חשיבי
 אורז ודוחן אף על גב דקצעי נמי
 סעודתא עלייהו א"כ סבירא ליה דכל
 מילי לא מיקרו מזון אלא ה' מינין
 בלזד אכל מאן דפליג דפליג עליהו סבר
 שפיר דכל מילי איקרו מזון אף ללא
 תקנו צורא מיני מזונות אלא הך
 דקצעי סעודתא עלייהו ואאורז ודוחן
 קצעי נמי: **ככר** זו ע"י אין
 מערבין לו בה. תימא לר"י אמאי
 נקט דהאי שבעה וצפ"ה נרז שבעה
 גופה או צנדר גופיה הוה מלי פלוגי
 דהיא דאסר עליה צפ"ה מערבין
 לו בה בהנאה אין מערבין לו בה
 ועוד דאמר לקמן (דף לז).
 ל"כ"ע אין מערבין אלא לדבר מנחה
 ומנחה לא ליהנות ניתנו משמע דליכא
 מנא דפליג והא רבי אליעזר דבסמוך
 דאמר ככר זו עליו דאין מערבין
 לו בה משום דאסור בהנאה א"כ
 כן סבר דמערבין לו לדבר הרשות
 או מנחה ליהנות ניתנו ונראה כרש"ס
 דמפרש דאין מערבין לו בה אפי'
 אמר קונס אכילת ככר זו עליו משום
 דקונס הוה כעין הקדש ואפי' לאחלופי
 צהקסד אכל אמר שבעה אפילו
 אמר שבעה שלא אהנה ממנו וכו' וכו'
 דלא מיתלף צהקסד מערבין לו בה
 דאין מערבין אלא לדבר מנחה ומנחה
 לא ליהנות ניתנו ונקט שבעה שלא
 אוכל דאפי' הכי צקונס אין מערבין
 לו בה וקשה לפירושו דכי פריך בסמוך
 לרז הונא ליפלוג וליתני דגדיה
 לישני דהכי קאמר אכל אמר עליו נעשה
 כלאומר ככר זו הקדש ואין מערבין
 לו בה ולפ"י הקונטרס ויחא דאין
 לו לתלות צהקסד דאסרי לדדיה
 ולאחריני ויש לומר דלא מני לשני
 הכי משום דמסיים בה לפי שאין
 מערבין צהקסד משמע דדוקא
 צהקסד אכל צקונות מערבין:

אבל בגדי עשירים לעניים לא וכי תימא
 הכא לחומרא והכא לחומרא והתניא ר' רבי
 שמעון בן אלעזר אומר * מערבין לחולה
 ולזקן כדו מזוננו ולרעבתן בסעודה בינונית
 של כל אדם קשיא ומי אמר ר"ש בן אלעזר
 הכי והתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר עוג
 מלך הבשן פיתחו כמלואו א' ואביי התם היכי
 ליעביד הדומי נהדמיה [ונפקיה] איבעיא
 ליה פליגי רבנן עליה דרבי שמעון בן
 אלעזר או לא ת"ש דאמר רבה בר בר חנה
 אמר רבי יוחנן עוג מלך הבשן = פיתחו
 בארבעה התם דאיכא פתחים קטנים טובא
 ואיכא חד דהוי ארבעה דודאי כי קא מרוח
 בההוא קא מרוח אמר רב חייא בר רב אשי
 אמר רב מערבין בבשר חי אמר רב שימי
 בר חייא מערבין בביצים חיות וכמה אמר
 רב נחמן בר יצחק א' (אחת) סיני אמר : שתיים:
 ה' הנודר מן המזון מותר במים כו': ו' מלח
 ומים הוא דלא איקרי מזון אלא כל מילי
 איקרי מזון לימא תיהוי תיובתא דרב
 ושמואל דרב ושמואל דאמרי תרווייהו אין
 מברכין בורא מיני מזונות אלא על חמשת
 המינין בלבד * ולא אותביניה חדא זימנא
 לימא תיהוי תיובתיהו נמי מהא אמר רב
 הונא ה באומר כל הון עלי מים ומלח הוא
 דלא זייני הא כל מילי זייני * והאמר רבה
 בר בר חנה כי הוה אזילנא בתריה דרבי
 יוחנן למיכל פירי דגיטסר כי הוינן בי
 מאה הוה מנקטינן לכל חד וחד עשרה
 עשרה כי הוינן בי עשרה הוה מנקטינן
 לכל חד וחד מאה מאה וכל מאה מינייהו
 (לא) הוי מחזיק להו צנא בת תלתא סאוי
 והוה אכיל להו לכולהון ואמר שבעותא
 דלא טעים לי זינא אימא מזונא אמר רב
 הונא אמר רב שבעה שלא אוכל ככר
 זו מערבין לו בה ככר זו עליו אין מערבין לו בה
 מערבין לו בה מאי לאו דאמר עליו לא דאמר זו הכי נמי מסתברא דקתני
 סיפא אימתי בזמן שאמר שבעה שלא אטעמנה אבל אמר עליו מאי הכי
 נמי דאין מערבין לו בה א"ה אדתני ככר זו הקדש אין מערבין לו בה * לפי
 שאין מערבין בהקדשות ליפלוג וליתני בדידה במה דברים אמורים דאמר
 זו אבל אמר עליו אין מערבין לו בה אמר לך רב הונא אלא מאי כל היכא
 דאמר עליו מערבין קשיא רישא חסורי מיחסרה והכי קתני הנודר מן הככר
 מערבין לו בה ואפילו אמר עליו נעשה כאומר שבעה שלא אטעמנה מכל
 מקום קשיא לרב הונא הוא דאמר כרבי אליעזר דתניא רבי אליעזר
 אומר שבעה שלא אוכל ככר זו מערבין לו בה ככר זו עליו אין
 מערבין לו בה ומי אמר רבי אליעזר הכי והתניא זה הכלל אדם אוסר
 עצמו באוכל מערבין לו בה אוכל הנאסר לו לאדם אין מערבין לו
 בה רבי אליעזר אומר ככר זו עליו מערבין לו בה ככר זו
 הקדש אין מערבין לו בה לפי שאין מערבין לו בהקדשות תרי
 תנאי ואליבא דרבי אליעזר: מערבין לניזיר ביין כו': מתני' דלא כב"ש
 דתניא ב"ש אומרים אין מערבין לניזיר ביין ולישראל בתרומה ב"ה אומרים
 מערבין לניזיר ביין ולישראל בתרומה אמרו להן ב"ה לב"ש אי אתם מודים
 שמערבין

הוא הנהה דממילא הוה ולאו איהו עמיד: אולם הנאסר על האדם כגון ככר זו מערבין עליו או שבעה שלא אהנה
 ממנו וכו' והשתתף לה תלה האיסור צממנה שצגופו אלא אפילו הנאה דממילא אין מערבין לו בה. ל"ה ככר זו עליו מערבין
 לו בה דאמר לקמן (דף לז). אין מערבין אלא לדבר מנחה ומנחה לא ליהנות ניתנו הלכך משום הנאה לא איכפת לן ואי משום דלא חזיא ליה
 הא חזיא לאחריני דומיא דניזיר ביין ככר זו הקדש לא חזיא לא לדדיה ולא לאחריני ואנן סעודה הראויה צעין דללקמן [ע"ב] זה עיקר:

ה"ג אכל בגדי עשירים לעניים לא. כלומר לעניים לא צעין בגדי
 עשירים אלא כיון דלדידהו חזו אולי צתרייהו. הכא נמי א"ע א"ג דלפרסאי
 לאו ליפתן הוא כיון דלדידן הוה ליפתן ניסגי צשיעור זוטא: הכא
 לחומרא. דכיון דחזו להו מקבלי טומאה: והכא לחומרא. דעד דהוי
 ליפתן ל"כ"ע ליצעי שיעורא רבה:
 והתניא. גבי עירוב דכיון דחזו
 לזקן ולחולה אף על גב דלכל אדם
 לא הוה מזון שמי סעודות מערבין
 מיהא למאן דחזי וגבי רעבתן דאכיל
 טפי סגי צציוניתי. אלמא לקולה
 אולתין: פסחו כמלאו. להליל על
 שאר פתחים ואי ליכא פתח דחזי
 ליה כל חור מלא אגרופ צצכתלים
 טמאין: דומי ניהדמיה. יתתוהו
 לאצרכין: פליגי רבנן. צמת צצית:
 פתחים קטנים. פחותין מנ':
 צההו מרווח. הלכך מליל על כולן
 אכל כולן שוין צד' או צי' אמות כולן
 טמאין דלא ידעי צהי מרווח ומפיק
 ואפילו נפתח אחד מהן והאחרים
 סגורין או חישב עליו להזילא צאחד
 מהן דתנן צגמרא צצכתם צילה (דף
 לז): הוה טמא א' וכולן טהורים ה"מ
 היכא דהאי חזי ליה ואפילו כולו
 חזי ליה אכל היכא דליכא חד דחזי
 ליה וצעי מרווח וכולן שוין לא
 ידעינן צהי מרווח: סיני. קרי רב
 יוסף" לפי שהיה צקי צצמניות
 צצציות: ולאו אוצטניהו חדא זימנא.
 צצילד מצרכין (ברכות לז). צאומר כל
 הון עליו. מתני' דכרס ליה בכל מילי
 לאו דאמר יאסר עליו מזון דודאי לא
 מיקרי מזון אלא ה' מינין דהוה מין
 דגן דזייני וסעדי ליכא אלא כגון
 דאמר יאסר עליו כל הון דמשמע כל
 דבר המשביע דכל מילי זייני חזן
 ממים ומלח אכל צעוד לא סעדי
 ולא מיקרו מזון: גיטסר. ארז יס
 כינרת ופירומה ומקוקין: דלא טעים
 לי זינא. לא אכלתי לשובע ועדיין
 אני רעב: זינא ס"ד לא גרסינן
 הלא אלא צצמת' צצכות' והלא גרסינן
 אימא מזונא: מערבין לו בה. דלא
 נדר אלא מאכילה ואי משום דלא
 חזיא ליה הא חזיא לחריני מידי
 דהוה אומר צצין: ככר זו עליו.
 משמע כל דבר הנאפה קאסר עליה:
 מאי לאו דאמר עליו. ושמע מינה דלא
 אסר איניש אדעתיה אלא דרך עיקר
 הנאפה וכי נדר אדעתא דאכילה
 נדר: לא דאמר הכי וו. שבעה
 שלא אוכל ככר זו: הקדש. ודאי אסר
 בכל הנאות ואינו ראוי לשום אדם:
 צדידיה. ככר של חולין: אלא מאי
 כל היכא דאמר עליו מערבין. דלא
 משמע אלא אכילה: קשיא רישא.
 דקתני אימתי צומן שאמר שבעה
 שלא אטעמנה דמשמע הא אמר עליו
 לא. ומשיני הא לא קשיא דחסורי
 מיחסרה כו' עד נעשה כאומר כו'
 דלא מסיק אדעתיה לאסור עליו אלא
 דרך הנאפה דהיינו אכילה: אדם
 אוסר עצמו צאונל שתלה הנדר
 צצממנה שהוא עושה צצמנו דהיינו
 שלא אוכל: מערבין לו בה.

הגהות הב"ח
 (א) רש"י ד"ה צההו
 מרווח וכי הוה טמא. י"ב
 ע"ל פיק הדר דף סח
 ע"ב:
 גליון הש"ס
 גמ' לפי שאין מערבין
 בהקדשות כעין זה שכתב
 ד' כה ע"ל ט"ז:
 הגהות מהר"ב
 רישבורג
 [א] גמ' ואביי התם הכי
 ליבעד הדומי נהדמיה. י"ב
 פ"י צצמיה וכי נגוללה טלי
 הא לתתו לחמיות ועי'
 ריטב"ח:
 מוסף רש"י
 באומר כל הון עלי. הא
 דקתני מותר במים ומלח
 ואסור בשאר אולתין
 ועסקין, לא צלומר קונס
 מזון עליו, דאין מזון אלא
 מ"י מיני דגן, טפוחין
 ושעירין וכוסמין ושיפון
 שטל ועסקין, אלא צלומר
 כל הון עליו קונס, וכל מילי
 נמי דלא קונס מזון מיהו
 מין זינא, בר ממים ומלח
 (ברכות לה).
 רבינו חננאל
 ועלתה לרב יוסף קאסרי
 מיהא דתניא ר' שמעון
 בן אלעזר אומר מונות
 לחולה ולזקן כדו מזוננו
 ולרעבתן כדו סעודה
 בינונית של כל אדם.
 ומי א"ר שמעון בן אבא
 אלעזר הכי. שאם הוא
 משונה מרוב בני אדם
 מעמידין אותו בארבע
 של בנינויים, והתניא רבי
 שמעון בן אלעזר אומר
 עוג מלך הבשן שפת
 פתחו כמלואו. כלומר
 אם כי כמלואו וחיטבו
 להוציא ממנו מותר
 שאר פיתוח הבית, ואם
 לאו כל הפתחים טמאין.
 ודחינן התם גבי עוג
 משום דלא איפשר, הכי
 גיעבדו ניתוחי איברים
 איברים (איברים) ונפקיה.
 [איבעיא להון] מי פליגי
 עליה או לא. ת"ש דאמר
 רבה בר בר חנה א"ר יוחנן
 עוג מלך הבשן פתחו
 בארבעה ש"מ פליגי
 עליה. ודחי אביי ה"מ
 כגון דאיכא פתחים קטנים
 טובא, ואיכא חד דריח
 ד' טפחים, דראי כי מרוח
 ופתח פתחא להפוקה
 מינה בהאיך רבה מוסף
 [ק]מרווח. משום דרב
 אומר מערבין בבשר חי
 ובעיני חיים וכמה אמר
 רב נחמן סיני [אמרן]
 שחיים. ומפורש פליגי
 הוריות רב יוסף סיני, רב
 ערוך הרים. וירושלמי רב
 מערבין ומשתפין חזין